

Figuur 245
Oodes helopioides.

GENUS OODES
soort 342

Oppervlakkig lijken de dofzwarte, ovale soorten op *Amara*. Ze zijn 7,5 tot 9,5 mm lang.

Areaal

Een vrij groot genus met in totaal ca. 90 soorten, vooral vertegenwoordigd in het Ethiopische en Oriëntaalse gebied. Ook in Australië en Madagaskar. In Noord-Amerika drie soorten (BALL 1960). In het Palearctisch gebied komen zes soorten voor, waarvan vier in Europa (TURIN 1981) en één in Nederland.

Oecologie

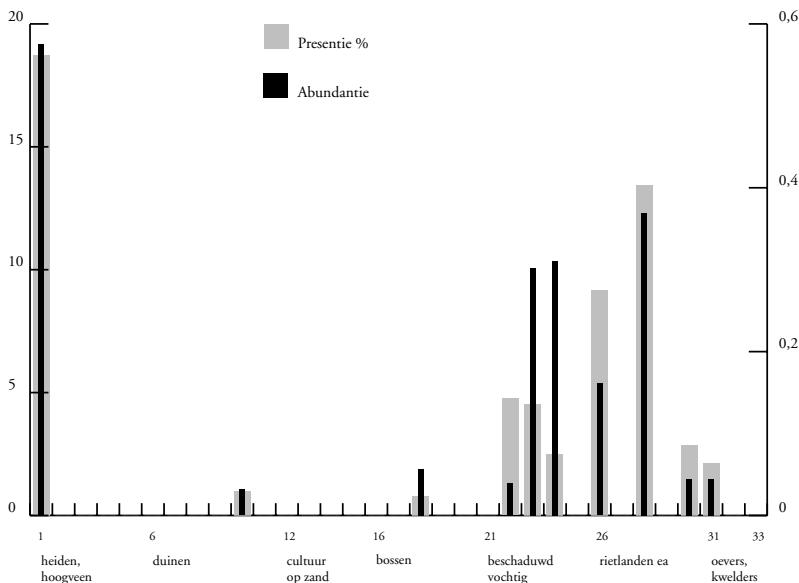
Oodes-soorten zijn hygroofiel en leven vooral aan oevers van meren en poelen (LINDROTH 1945, 1986). Voor de ordinatie zie fig. 144.

Biologie

Zie soortbespreking.

Taxonomie

De vier Europese soorten zijn opgenomen in de tabel van Trautner & Geigenmüller (1987).

342. *Oodes helopioides*

342 *Oodes helopioides*

Areaal

West-Palearctische soort. In Europa van het zuiden van Fennoscandië tot Noord-Spanje, Zuid-Italië en Griekenland. Naar het oosten tot Bulgarije en West-Siberië. Gemeld van Noord-Afrika, het betreft hier een éénmalige zeer oude vangst te Tanger, en dus wellicht een zwerver (ANTOINE 1961). **Areaalkarakteristiek:** 9, Nederland: subcentraal.

Voorkomen

In Nederland over het gehele land verbreid in vochtige gebieden. Op de Britse Eilanden verbreid, maar plaatselijk, in het zuiden van Engeland en Wales, niet in Schotland en Ierland (LUFF 1998). In Denemarken vrij algemeen en verbreid in Oost-Jutland en op de eilanden (BANGSHOLT 1983). In Zweden verbreid tot ca. 60° noorderbreedte en in Finland tot ca. 66° noorderbreedte; in beide landen vrij algemeen in het zuiden, maar in noordelijke richting zeldzamer en plaatselijker (LINDROTH 1945, 1986). In Noorwegen uiterst zeldzaam. In Duitsland niet zeldzaam tot algemeen in de vochtige gebieden van het laagland, zeldzamer in het Middelgebirge (HORION 1941). Ook in Westfalen een vrij gewone soort (ASSMANN & STARKE 1990). In Baden-Württemberg op de waarschuwinglijst (TRAUTNER 1992B). In Zwitserland op de Rode Lijst, hoewel hij tamelijk verbreid is in een gebied van Genève tot aan de Bodensee en in Tessin (MARGGI 1992). In België verbreid in het westen en langs de rivierdalen (DESENDER 1986).

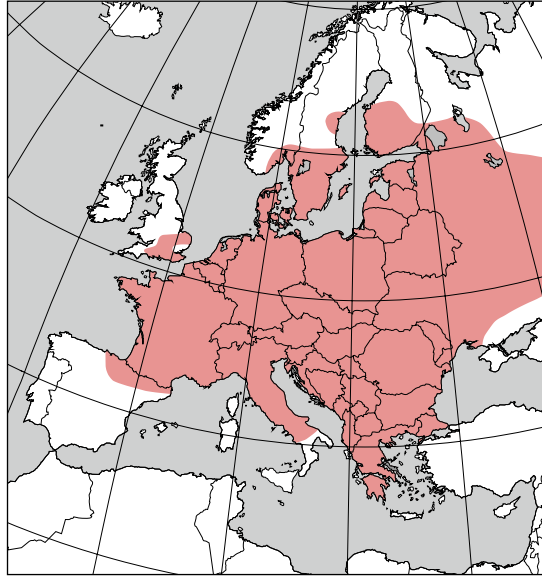
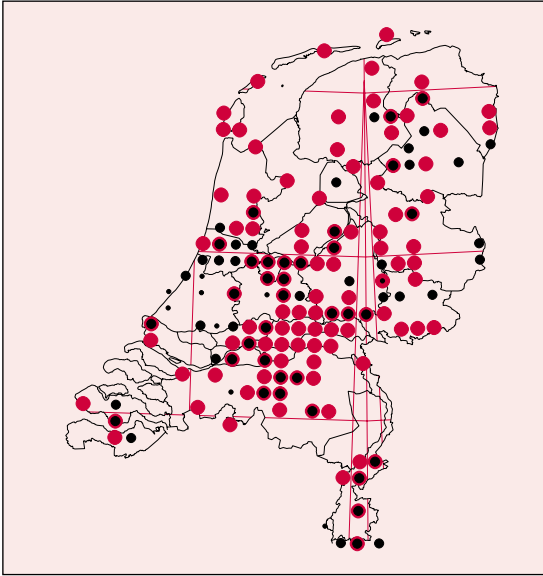
Status: in Nederland en het omliggend gebied is het aantal waarnemingen ongeveer gelijk gebleven (DESENDER & TURIN 1986, 1989).

Oecologie

Een extreem hygroofiele soort. Typisch voor en dominant in laagveenmoerassen, op vochtige tot natte, moerassige plaatsen aan stilstaand of langzaam stromend water, met name op een modderige of siltige bodem met een matige beschaduwing van grassen, zeggen (*Carex*), vlotgras (*Glyceria*), lisdodde (*Typha*) en/of riet (*Phragmites australis*), maar ook bij een volledige beschaduwing van elzenbroekbos (*Alnus glutinosa*) of wilgenbos (*Salix*) (ASSMANN & STARKE 1990, LINDROTH 1974, 1986). Bij voorkeur aan eutroof water (LINDROTH 1974, 1986), zoals poelen in het uiterwaardgebied van de Nederrijn (JARMER 1973), niet in oligotrofe venen en veenmos (*Sphagnum*) (ASSMANN & STARKE 1990). In Midden-Europa een bewoner van het laagland tot in het middelgebirge, tot een hoogte van maximaal ca. 800 m (BURMEISTER 1939), aldaar eveneens vooral in rietland op een moerassige of venige bodem (MARGGI 1992).

Vangpotten. Groep: G2 (29 series, 257 individuen). In tegenstelling tot hetgeen in de literatuur vermeld wordt, zijn de hoogste scores van het oligotrofe hoogveen [1], in natte heiden [2-3] is hij echter niet gevangen. Voor het overige in hoofdzaak in vochtige tot natte bossen en rietland [21-22, 28], ruderaal plaatsen [24] en kruidenrijke graslanden [26] en in mindere mate op open, natte plekken [30-31]. Gezien het relatief grote aantal vangsten van deze moerassoort, beweegt hij zich tot op flinke afstand van het water, waardoor hij op de wat drogere delen toch met vangpotten kan worden bemonsterd. **Eurytopie:** 5 (PRES = 0,3 en SIM = 0,63).

Bodem: geen voorkeur. **Vocht:** 4. **Begeleiders:** *Pterostichus strenuus* 93,1% (4,3%), *Pterostichus vernalis* 82,8% (4,7%),

342 *Oodes helopioides*342 *Oodes helopioides*

Dyschirius globosus 75,9% (5%) en *Prerostichus melanarius* 75,9% (4,4%).

Biologie

Tenminste gedeeltelijk dagactief (BURMEISTER 1939). De kever beweegt zich gemakkelijk in het water en in natte, slappe modder. Hij loopt in het water groeiende stengels op en af en gaat bij gevaar het water in. Voortplanting in het voorjaar en zomer. De larvale ontwikkeling volgt in juni en juli. De poprust in juli-augustus duurt ca. 2 weken (BURMEISTER 1939). Overwintering als imago direct aan de rand van vochtige gebieden, aan de voet van bomen en in graspollen, dit in tegenstelling tot de zeer verwante Midden- en Noord-Europese zustersoort *O. gracilis*, die in droog terrein op afstand van het water overwintert (LINDROTH 1942). Een polyfage carnivoor, die ook kannibalisme kent. De larve is opgenomen in de tabellen van Arndt (1991) en Luff (1993).

Dispersie: macropteer. Assmann & Starke (1990) betwijfelen het vliegvermogen op grond van de relatief kleine vleugels

(1, 1-1,2 x de lengte van de dekschilden). Ook Desender (1989A) constateert sterk gereduceerde vleugels tot 50% van de optimale waarden, hij gaf niettemin aan dat in enkele gevallen vliegspijeren zijn geconstateerd. Vliegwaarnemingen zijn o.a. gemeld door Lindroth (1949) en ook Luff (1998) is overtuigd van het vliegvermogen. Ook in aanspoelsel aan de kust gevonden (PALMÉN 1944). Voor vliegvermogen pleit bovendien, dat hij al vroeg in de nieuwe IJsselmeerpolders werd aangetroffen (HAECK 1971). Het is goed mogelijk dat *O. helopioides* slechts onder bepaalde condities vliegvermogen ontwikkelt. Doordat het een min op meer aquatisch levende soort is, zal het vliegvermogen wellicht eerder gebruikt worden bij het uitdrogen van de habitat, dan bij hoge waterstanden (VERGELIJK DESENDER 1989A).

Bedreiging

Niet bedreigd. Een zeer kenmerkende, maar vrij eurytype soort van vochtige tot natte beschaduwde terreintypen. In combinatie met andere soorten, o.a. *Chlaenius*, wellicht bruikbaar als indicatorsoort.

